

Prof. dr hab. Ewa Głowacka

Toruń 5.09.2026

Instytut Badań Informacji i Komunikacji

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

e-mail: egt@umk.pl

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym Pana Doktora Stanisława Skórki ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach

Ocenę przygotowano w odpowiedzi na pismo Rady Doskonałości Naukowej pismem sygn. DRKN.Z5.400.91.2026 z dnia 18 czerwca 2026 r. Przedstawiony do oceny komplet dokumentów odpowiada ustawowym wymogom postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, a ocenę całościowego dorobku Kandydata oparto na podstawie Art. 219. Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2024.1571 t.j.)

1. Podstawowe dane o wykształceniu i pracy zawodowej Kandydata

Pan dr Stanisław Skórka uzyskał:

- Stopień doktora: 19 października 2004 r., tytuł pracy: Strategie poszukiwania informacji w edukacyjnym systemie hipertekstowym. Uniwersytet Śląski w Katowicach; Wydział Filologiczny, promotor: dr prof. Wanda Pindlowa, prof. UJ
- Tytuł magistra bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, Wydział Humanistyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, dn. 23 czerwca 1995 r., na podstawie pracy: Biblioteka Polska, seria wydawnicza lwowskiej firmy Władysława Gubrynowicza i Władysława Schmidta, napisanej pod kierunkiem dr Marii Konopki.

Spełnia zatem wymóg posiadania stopnia doktora.

Przebieg pracy zawodowej:

- Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej – asystent, 1996–2004.
- Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Wydział Humanistyczny; Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa – adiunkt (2004-2008)

- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Wydział Filologiczny; Instytut Nauk o Informacji (wcześniej Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) – adiunkt (od 2008 r.)
- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Biblioteka Główna – dyrektor (1.12.2008-31.01.2021).
- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (2015 r.)
- Wyższa Szkoła Europejska im. Ks. Józefa Tischnera w Krakowie, 1.10.2015- 30.09.2024
- Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Instytut Nauk o Informacji – adiunkt
- Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie. Biblioteka Główna – dyrektor od 1.01.2022 r.

W związku z powyższym należy zauważyć, że dr Skórka jest niezwykle aktywny zawodowo i łączy pracę naukowo – dydaktyczną z rolą dyrektora dużej biblioteki naukowej.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego

Kandydat jako główne osiągnięcie naukowe wskazał monografię: Skórka, S. (2025), Architektura informacji – koncepcja interdyscyplinarnego obszaru badań. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej. ISBN 978-83-68731-40-8. 421 s.

Recenzenci wydawniczy: dr hab. Małgorzata Kowalska-Chrzanowska prof. UMK, prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata.

Pan dr Stanisław Skórka jest w Polsce znanym specjalistą z zakresu architektury informacji i autorem wielu wybitnych publikacji z tego obszaru badań. Badania naukowe związane z tą problematyką rozpoczął w 2002 roku. Trzeba zauważyć, że pierwszy w Polsce zajął się architekturą informacji (information architecture - IA), w różnych aspektach praktycznych i relacjach dyscyplinarnych. Jego liczne i intensywne badania oraz związane z tym publikacje zwieńcza omawiana książka. W swojej teoretyczno-poznawczej monografii Dr Stanisław Skórka na podstawie dostępnej literatury oraz własnych obserwacji zadał cztery pytania badawcze, na które trafnie odpowiedział :

- W jaki sposób ewoluowały rozumienie i zastosowanie architektury informacji od prehistorii organizacji informacji do współczesnych wyzwań XX i XXI wieku?
- Jakie są kluczowe obszary zainteresowań architektury informacji w zakresie treści, kodu i formy oraz jak kształtują one efektywność systemów informacyjnych?
- W jakim zakresie architektura informacji funkcjonuje jako dyscyplina naukowa i jakie są jej związki z innymi dziedzinami wiedzy?

- Czy architektura informacji jest subdyscypliną informatologii, czy może stanowić odrębną dziedzinę naukową? Jakie warunki musi spełniać, aby uznać ją za samodzielną naukę?

Dzięki tak opracowanemu planowi badań, treść książki zawiera kompleksową i syntetyczną wiedzę na temat podstaw metodologicznych, teoretycznych i praktycznych IA. Stanowi spójną analizę architektury informacji jako interdyscyplinarnego obszaru badań oraz prezentuje jej potencjał w kontekście rozwoju jako samodzielnej dyscypliny naukowej. Książka jest ważną syntezą najważniejszych aspektów dyscypliny. Porządkuje pojęcia, historyczne i teoretyczne podstawy architektury informacji, wskazuje jej miejsce w systemie nauk oraz relacje z pokrewnymi dyscyplinami i dziedzinami. Jest bardzo ważna ze względu na stosunkowo niewielką literaturę teoretyczną z zakresu IA na świecie. Książka zawiera autorską koncepcję IA jako samodzielnej dyscypliny naukowej, uwzględniając wpływ współczesnych technologii, w tym sztucznej inteligencji oraz Internetu rzeczy, na kształtowanie struktur informacyjnych. Uwzględnia również kontekst nauk o komunikacji społecznej i mediach jako kluczowy obszar dla dalszego rozwoju badań nad architekturą informacji.

Książka składa się z czterech rozdziałów. W pierwszych trzech Autor przedstawił terminologiczne, historyczne oraz strukturalne podstawy IA. W rozdziale czwartym *Nauka o architekturze informacji* podejmuje kluczowe zagadnienia związane ze statusem IA jako obszaru badawczego lub samodzielnej dyscypliny naukowej.

Dyskurs terminologiczny zawarty w rozdziale 1. jest tu bardzo ważny, gdyż pokazuje wieloznaczność terminu *architektura informacji* i w związku z tym różnorodność jej perspektyw badawczych i praktycznych. Omówione w nim zostały również najważniejsze koncepcje IA, w tym ujęcie tzw. wszechobecne, projektowe, webowe, organizacyjne (Enterprise IA) oraz dziedzinowe, co pokazało różnorodność perspektyw badawczych i praktycznych IA.

Rozdział 2. przedstawia interdyscyplinarne podstawy IA oraz praktyki organizacji treści od najwcześniejszych form komunikacji po 21. wiek. Dr Skórka skupił się tu również na przykładach ułatwiania zrozumienia komunikatów poprzez zastosowanie odpowiedniego kodu i struktury informacji obecnych w książkach oraz innych artefaktach. Ponadto bardzo starannie uporządkował etapy rozwoju IA wykazując się tu erudycją w zakresie światowej literatury z tego zakresu oraz umiejętnościami analizy przyczynowo-skutkowej i syntetycznego prowadzenia wywodu.

Rozdział 3. koncentruje się na kluczowych komponentach architektury informacji, takich jak struktura, treść, kod i kształt. Szczególną uwagę poświęcono treści jako nośnikowi znaczeń, relacjom między informacją, komunikatem i metadanymi, a także nowym mediom, produktom i usługom informacyjnym. Rozdział ten porządkuje podstawowe elementy architektury informacji z perspektywy modelu strukturalnego, organizacji informacji i nawigacji. Szczególnie interesujące w tej części są dla

mnie rozważania Autora na temat kształtu, formy i struktury oraz precyzyjności informacji w aspekcie jej użyteczności.

Trzy pierwsze rozdziały książki zawierają bardzo dobrze zestawiony i erudycyjny opis podstawowych zagadnień IA, takiej syntezy nie znajdziemy w innych polskich ani zagranicznych publikacjach. Stanowi to duży wkład autora do informatologii i komunikacji społecznej ze względu na tak kompleksowe i bogate ujęcie tematu. Ich treść jest dobrą podstawą do dalszych rozważań na temat podstaw teoretycznych, metodologicznych i organizacyjnych IA celem wskazania jej samodzielności jako dyscypliny bądź subdyscypliny.

Najważniejszą, autorską częścią książki jest rozdział 4., w którym dr Skórka podejmuje kluczowe zagadnienia związane ze statusem IA jako obszaru badawczego lub samodzielnej dyscypliny naukowej. Rozdział zawiera refleksję nad miejscem architektury informacji w systemie nauk, jej znaczeniem poznawczym i praktycznym, a także nad jej funkcjonowaniem jako dyscypliny akademickiej. To próba nakreślenia aktualnego stanu IA oraz kierunków jej potencjalnego rozwoju jako pola badawczego, a nawet dyscypliny naukowej. Są to rozważania bardzo interesujące i oryginalne – w pełni autorskie, których jeszcze nie doczekaliśmy się w takiej uporządkowanej formie w polskiej i zagranicznej literaturze przedmiotu. Habilitant przeprowadził tu szczegółową analizę cech nauki o architekturze informacji w zestawieniu z kryteriami odrębności dyscypliny naukowej (przedmiot, teorie, metody, terminologia, zakres dyscypliny i cele badawcze). Zestawienie tych cech z kryteriami jest również ważnym wkładem Autora, szczególnie w zakresie teorii, słusznie traktowane szeroko – od wayfindingu, koncepcji powszechnej architektury informacji i międzykanałowej IA po teorie związane z wyszukiwaniem i organizacją informacji.

Przekonują mnie argumenty Autora, że nauka o architekturze informacji jako dyscyplina naukowa staje się faktem – wschodzącą dyscypliną, chociaż jej warstwa teoretyczna dopiero się gruntuje a metodologia cały czas się rozwija. Przemawia za tym posiadanie własnego pola badawczego oraz własnego paradygmatu – podejścia ukierunkowanego na użytkownika w badaniu systemów i środowisk informacyjnych. Również istniejące bądź częściowo zapożyczone z innych dyscyplin (np. informatologii, architektury) teorie sprzężone w całość pokazują tożsamość dyscypliny. Ze względu na to, że tworzeniem środowisk i systemów informacyjnych zajmuje się wiele dyscyplin zarówno humanistyczno-społecznych, jak i ścisłych i technicznych - jest bardzo interdyscyplinarna, jednak z wyraźnie zaznaczonym polem i ujęciem badawczym. Fakt tej interdyscyplinarności wyraża się również w różnorodnej metodologii badań. Monografia dra Stanisława Skórki zasługuje na szczególną uwagę. Jest pierwszą książką, która w sposób kompleksowy opisuje praktykę, teorię i metodologię IA oraz daje duże podstawy do dyskusji na temat zakresu i zasięgu problematyki AI w kontekście uznania jej za nową

dyscyplinę naukową. Ukazuje IA jako dyscyplinę stale ewoluującą. Jest bardzo dobrze osadzona w literaturze przedmiotu: informatologicznej i z zakresu komunikacji społecznej, a także z wielu innych dyscyplin, m.in. teorii systemów, architektury, ekonomii. Uznaję ją za wybitne osiągnięcie naukowe - wnosi duży wkład do nauk o komunikacji społecznej i mediach wypełniając dużą lukę w badaniach i wiedzy z zakresu architektury informacji, problematyki bardzo istotnej w informatologii i komunikacji społecznej.

Książka jest starannie wydana, nie uniknięto jednak literówek. Jej dobrym uzupełnieniem byłby indeks rzeczowy.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej

Pan dr Skórka łącznie po doktoracie opublikował 67 prac, z czego 2 monografie, 57 artykułów – w tym 2 współautorskie. Był także współredaktorem 9 monografii wieloautorskich. Poza wymienionymi publikacjami jako redaktor czasopisma „Konspekt” przygotowywał i publikował wywiady z przedstawicielami świata nauki i kultury. Przed doktoratem opublikował 23 prace, w tym: 10 artykułów, 9 rozdziałów w monografiach, 1 recenzję i 3 sprawozdania. Artykuły opublikowane przed wydaniem omówionej wyżej monografii stanowią istotny etap kształtowania programu badawczego Habilitanta w obszarze architektury informacji. Prace te zawierają wyniki badań empirycznych oraz autorskie koncepcje o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowane na praktyczne wykorzystanie w projektowaniu systemów i usług.

Dr Skórka prowadził badania i publikował w zakresie problematyki IA, stopniowo poszerzając zakres swoich rozważań, poczynawszy od architektury informacji jako jednego z kierunków ewolucji bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, dalej szczegółowo analizował obszary zainteresowań IA i zastosowanie IA w usługach bibliotek, aż po zagadnienia związane z projektowaniem IA. Ważnym elementem w dorobku habilitanta jest także analiza i krytyczna ocena literatury przedmiotu realizowana przez publikacje o charakterze recenzyjnym. Działania te przyczyniły się do upowszechnienia i porządkowania wiedzy o IA oraz przybliżyły światowe trendy w tym obszarze.

Dr Skórka koncepcję połączenia ról oraz zadań bibliotekarza i architekta informacji przedstawił podczas European IA Summit w Barcelonie (2007), w wystąpieniu *Building the Bridge: Librarian as Information Architect* oraz w referacie *Najpierw użytkownik, potem technologia – czyli zadania architekta informacji w bibliotece*. W: Biblioteka - klucz do sukcesu użytkowników, red. M. Kocójowa. Kraków: Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2008. Motywacją do podjęcia tego tematu było poszukiwanie nowych kierunków kształcenia na studiach bibliotekoznawczych w związku z malejącą liczbą studentów oraz rozwojem technologii informacyjnych, które powinny być uwzględnione w programie studiów co zaowocowało powstaniem

nowego kierunku kształcenia w Polsce. Rezultatem tych zainteresowań były również liczne pionierskie publikacje Autora.

Podstawy teoretyczne i koncepcję etapów projektowania środowisk informacji jako jedno z zadań architektów informacji Habilitant omówił w wielu pracach, m.in. w bardzo dobrym artykule *Architekt informacji: kreator przestrzeni informacyjnych*. „Przegląd Biblioteczny”, 2011. Publikacja ta należy do najczęściej cytowanych prac Autora – co najmniej 24 cytowania na podstawie Google Scholar i Web of Science.

Zagadnienie projektowania przestrzeni informacyjnych znajduje się w obszarach zainteresowań zarówno IA, jak i nauki o informacji i dotyczy kształtowania ekosystemów informacyjnych pod kątem potrzeb ich użytkowników, tj. szukania informacji, komunikowania się, znajdowania drogi, itp. W omawianym zakresie istotne miejsce w dorobku badawczym Autora zajmuje rzadko poruszana problematyka zastosowania struktur fasetowych w interfejsach cyfrowych systemów informacyjnych, takich jak katalogi online, systemy typu discovery oraz repozytoria. Zagadnienie to dr Skórka przedstawił w artykule *Fasety na nowo odkryte. Integrowanie systemów nawigacji i organizowania informacji*. „Zagadnienia Informacji Naukowej”, 2014, 54. Publikacja ta jest drugą najczęściej cytowaną pracą Autora – 21 cytowań wg Google Scholar.

Ważnym i ciekawym polem badawczym Habilitanta jest warstwa wizualna stosowana w interfejsach nawigacyjnych użytkownika platform bibliotecznych nowej generacji. Funkcjonalność i architekturę informacji badał także na przykładzie czytników e-książek, które następnie opisał w artykule *Użyteczność czytników książek elektronicznych w świetle standardów*. „Przegląd Biblioteczny”, 2021. Autor w publikacjach zwracał też uwagę na zjawisko Internetu rzeczy (IoT), które w perspektywie może zmienić paradygmat badawczy architektury informacji z podejścia użytkowniko-centrycznego na maszyno-centryczne. Szerzej relacje IA z IoT przedstawił w artykule: *Internet Rzeczy jako pole zainteresowań architektury informacji*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Zagadnienia Internetu rzeczy omówił również pod kątem jego zastosowania w działalności bibliotecznej: *Internet rzeczy w bibliotece: koncepcja zastosowania*. „Rocznik Biblioteki Kraków”, 2022.

Już ta analiza wybranych publikacji Autora pokazuje, że dr Skórka wyznacza nowe trendy w IA. Widać w nich bardzo analityczne podejście do prowadzonych badań i oryginalność zarówno problematyki, jak i wniosków, nie tylko na skalę polskich badań w tym zakresie. Trzeba podkreślić, że badania dra Skórki są pionierskie i cenne także w aspekcie międzynarodowym.

Zainteresowanie IA Autora obejmuje również rynek wydawniczy, który stara się na bieżąco monitorować pod kątem najnowszych osiągnięć i prac z zakresu architektury informacji. Recenzował m.in. czwarte wydanie książki L. Rosenfelda, P. Morville’a, J. Arango, *Information Architecture. For the*

Web and Beyond, Fourth Edition, 2015, książki Lisy M. Martin, pt. Everyday Information Architecture oraz wydawnictwa wieloautorskiego pt. Advances in information architecture: the academics. Practitioners Roundtable 2014–2019, pod redakcją Andrei Resmini, Sarah A. Rice i Bernadette Irizarry, 2021.

Dr Skórka jest też bardzo aktywnym uczestnikiem konferencji krajowych i międzynarodowych (Amsterdam, Kopenhaga, Barcelona), na których – jak wielokrotnie byłem świadkiem – przedstawiał swoje nowatorskie badania z zakresu swoich zainteresowań. Wziął aktywny udział w sumie w 73 konferencjach (11 przed doktoratem, 62 po doktoracie).

4. Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

Do szczególnych osiągnięć dydaktycznych Habilitanta należą:

Opracowanie programu i kierowanie studiami podyplomowymi z architektury informacji (2007–2012) prowadzonymi w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Akademii Pedagogicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej) oraz opracowanie i współtworzenie programu pierwszych w Polsce studiów licencjackich z zakresu architektury informacji, uruchomionych w Instytucie Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego (2013).

Jest też pomysłodawcą i inicjatorem konferencji „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka (AIDA)” organizowanej przez Instytut Nauk o Informacji, która odbyła się w latach 2018, 2020, 2022, 2024, 2026 oraz przewodniczącym jej komitetu organizacyjnego. AIDA to pierwsza w Polsce konferencja naukowa poświęcona tematyce architektury informacji, na której zainicjowano debatę nad jej rozwojem jako kierunku kształcenia akademickiego oraz wymianę doświadczeń w zakresie efektów uczenia w zawodzie architekta informacji. Biorą w niej udział przedstawiciele wszystkich ośrodków akademickich w Polsce prowadzących kierunek architektura informacji oraz goście zagraniczni. Co należy szczególnie docenić wśród których, dzięki uzyskanym kontaktom zagranicznym dra Skórki znaleźli się: Peter Morville, Andrea Resmini, Eric Reiss, Abby Covert, Jorge Arango i Heather Hedden. Tematami wiodącymi dotychczasowych edycji konferencji były, m.in. relacje IA ze sztuczną inteligencją, user experience i użytecznością oraz definiowanie pola badawczego kształtującej się dyscypliny.

Ponadto Pan dr Skórka pełnił funkcję koordynatora ds. jakości kształcenia dla kierunku architektura informacji.

Został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (30.08.2013). Pełni też funkcję doradcy dydaktycznego w projekcie unijnym Uczelnia najwyższej jakości UP to the TOP. Zadanie 10: Dostosowanie i realizacja programu kształcenia do potrzeb społeczno-gospodarczych na kierunku Architektura Informacji – jego celem było opracowanie i przeprowadzenie kursów z zakresu architektury informacji we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

W latach 2004-2025 prowadził zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, seminariów i konwersatoriów na czterech uczelniach: Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej, Wyższej Szkole Europejskiej im. Ks. Józefa Tischnera, Uniwersytecie SWPS w Krakowie, Wrocławiu, Katowicach i Warszawie, Uniwersytecie Jagiellońskim oraz Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (obecnie Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie).

5. Aktywność projektowa i stażowa Kandydata

Pozytywnie należy ocenić również aktywność projektową i stażową Habilitanta. Uczestniczył w latach 2008-2021 w międzynarodowym zespole The REG-IA Research and Education Group in Information Architecture), która składała się z reprezentantów pracowników akademickich uczelni włoskich, szwedzkich, duńskich, norweskich i polskich. Rezultatem prac zespołu były m.in.: panel dyskusyjny podczas European IA Summit: 2008 w Amsterdamie pt. PANEL: Establishing a Common Ground for IA Practice and Theory – Mission Impossible? oraz uruchomienie pierwszego czasopisma naukowego poświęconego tematyce IA The Journal of Information Architecture. W latach 2006-2013 był członkiem rady programowej recenzującej zgłoszenia wystąpień na konferencję European IA Summit, W dniach 14 października – 25 listopada 2025 roku odbył staż w Instytucie Nauk o Informacji i Mediach na Uniwersytecie Wrocławskim. W trakcie stażu prowadził konsultacje w Kolegium Doktorskim nt. metodologii badań, zastosowania zasad architektury informacji przy projektowaniu narzędzi badawczych, a także analizie i prezentacji danych. Konsultacje obejmowały również wypracowanie spójnego i skutecznego podejścia do realizacji celów związanych z badaniami nad zintegrowanymi systemami bibliotecznymi oraz bibliotekami cyfrowymi.

Podsumowanie oceny i wnioski końcowe

Podsumowując, chciałabym podkreślić, iż wysoko oceniam tematykę i jakość badań prowadzonych przez Pana dra Stanisława Skórkę w odniesieniu do ich wartości naukowej (teoretycznej, empirycznej i metodologicznej), jak również zastosowań praktycznych. Charakter badań zrealizowanych przez Habilitanta świadczy o umiejętności wykorzystania wiedzy interdyscyplinarnej, bardzo dobrej organizacji pracy i zdolności realizacji ciągle nowych wyzwań badawczych.

W oparciu o ocenę dorobku naukowego, w tym osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego, a także dostarczonych informacji o dorobku dydaktycznym i organizacyjnym, informacji o stażach i zrealizowanych projektach stwierdzam, że Dr Skórka spełnia ustawowe wymogi stawiane Kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

Wnoszę zatem, o dopuszczenie Pana dra Skórki do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego oraz popieram i pozytywnie opiniuję wniosek Habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach.

